

המלצות שרונים - חורף 2013

לטפח גינה ירוקה ומלבלבת עם צמחייה קסרופיטית חסכונית במים

ד"ר ברוך גורנת

גינות הבתים ברמת השרון מטופחות, ירוקות ושופעות צמחי נוי פהפיים, אך האם הן חסכוניות במים? בדרך כלל התשובה לכך שלילית, כי מרבית הצמחים בגינות אלו הם גידולים טרופיים מוכרים ואהודים. האקלים ברמת השרון מתאים לצמחים הטרופיים, אך הם צורכים מים יותר מכל עצי פרי, עצי נוי שיחים ופרחים אחרים.

האם אפשר לשלב בין גינה מלבלבת לחיסכון במים?

התשובה נמצאת בסוג הצמחים הנבחרים, המשלבים צבעוניות וחן עם צריכת מים נמוכה. עלינו למצוא צמחים עמידים באקלים יבש, אבל לא מדברי. באזורים רבים בארץ נפוצים צמחים שאינם זקוקים לתוספת מים בקיץ (קסרופיטים) כמו זית, גפן, רימון, אלה ואלון. המאפיין צמחים אלה הוא איבוד מועט של מים בתנאים של יובש זאת, בזכות היכולת להקטין את איבוד המים בתהליך הטרנספירציה (דיות). באמצעים של נשירת עלים, עיבוי דפנות והצמחת עלים שעירים.

קצב איבוד המים מהצמח תלוי בהפרש בין לחץ אדי המים לפני ואחרי הפיוניות ובמידת פתיחת הפיוניות. באיבוד המים מהפיוניות אפשר לראות כבזבז הכרחי, כדי לאפשר קליטת דו תחמוצת הפחמן, חומר הגלם העיקרי שמשתתף בתהליך ההטמעה.

אמצעי נוסף להתמודדות עם היובש הוא פיתוח מערכת שורשים יעילה בעלת יכולת קליטת מים גדולה. יש צמחים המפתחים מערכת שורשים לעומק כמו שורשי הגפן, לדוגמה, החודרים לעומק של 30 מטר, בעוד צמח הסורגום למשל, מפתח ציצת שורשים רחבה וענפה, המייבשת את הקרקע לחלוטין. גם הגבעולים והגזע משתתפים בתהליכי הצמיחה בתנאי יובש, למשל גבעול בעל הקמה בשרנית יאגור מים בתנאי יובש.

טיפים לגינה ירוקה וחסכונית במים

- בחירה נבונה בצמחים חסכניים במים.
- השקיה נכונה שתצמצם את כמויות המים (ראו הרחבה באתר של שרונים, "לחסוך במים ולשמור על גינה פורחת").

בחירה נבונה של צמחיה

יש בידינו אפשרות לבחור בצמחייה מתאימה מתוך מגוון רחב של פרחים, שיחים ועצים בשלל צבעים, היכולים ליצור גינה יפה וצבעונית, שצריכת המים בה נמוכה. דוגמאות כאן ובהמשך.

אשל סיני
Tamarix Chineseis

גרווילאה ג'ונסון
Grevillea Johnsoni

קליאנדרה אדומת פרי
Calliandra Haematocarpa

השקיה נכונה - כיצד?

- לאבזר את הגינה בקוצב מים או במחשבי השקיה.
- לחלק את הגינה לפי סוג הצמח.
- להקצות כמויות מים על פי עונת השנה ובהתאם לצורכי הצמחים.
- להגדיל את מרווחי השקיה לדשא ולעצים.
- לגזום ענפים מיותרים של עצים וצמחים, ולכסח את הדשא לעתים קרובות.

נהוג לדרג את הצמחים על פי צריכת המים שלהם, בסולם אפס עד ארבע, כשאפס מייצג את הצמח העמיד ביותר למחסור במים, וארבע מייצג את הצמח הבזבזן מכולם. **לפניכם דוגמאות לצמחים יפים ומוכרים לרוב הציבור, מרביתם מדורגים בצריכת מים נמוכה (2).**

פריחת כסיית האבוב
Cassia Fistula

ברכיטון אדרי
Brachychiton Acerifolius

אגפנטוס
Agapanthus Spp.

ננדינה תרביתית
Nandina Domestica CVS

פגויה
Feijoa Sellowiana

דק-פרי אורנג' ג'ובילי
Tecoma Orange Jubilee

ברזילי תומס תפוז
Metrosideros Thomasil

רימון מצוי
Punica Granatum

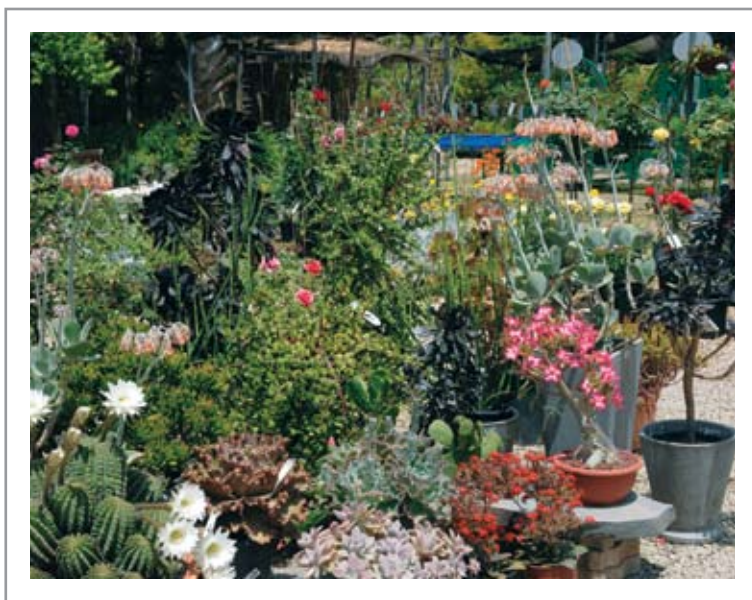
אקליפטוס הצווארון
Eucalyptus Torquata

המלצות לפרחים, לשיחים, ולעצים חסכוניים במים תמצאו בפרסומים הבאים (בנוסף ניתן למצוא אותם גם באתרי האינטרנט המתאימים):

- קטלוג צמחים, משתלת מלצה, כפר ידידיה.
- נסים פינס, עצי נוי בישראל.
- משתלת יגור, רשימת צמחים חסכוניים במים.
- משתלת שתיל, רמת השרון, צמחים סוקולנטיים.
- משרד החקלאות ופיתוח הכפר, 500 צמחים חסכני מים לגינה.
- גינה חסכנית במים, משרד החקלאות, גן ונוף, אפריל-מאי 2009 גיליון א' כרך ס"ד.

מידע נוסף וצילומים תקבלו גם במשתלות ברחבי הארץ.

ההמלצות נכתבו על ידי **ד"ר ברוך גורנת**,
יועץ מתנדב לתאגיד המים שרונים.

אوسی שקין 5 ת.ד. 1088 רמת השרון 47210
טלפון 073-2275555 פקס שרות לקוחות 073-2275500
www.sharonim.org

שרונים תשתיות מים וביוב